

Departementspromemorian Körkortslån (Ds2017:35)

(Dnr A2017/01458/A)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor är generellt positivt inställd till promemorians förslag att införa en möjlighet för vissa grupper att få statliga lån för att finansiera utbildning till B-körkort i syfte att underlätta matchningen till jobb. Med promemorians förslag ser myndigheten en möjlighet att levnadsvillkoren för unga kan förbättras, inte minst på arbetsmarknaden. Ungas möjlighet att etablera sig och få ett arbete är en viktig beståndsdel i ungdomspolitikens övergripande mål. Myndigheten anser därför att samhället har ett stort ansvar att med hjälp av olika åtgärder underlätta för de unga som inte har samma möjligheter att etablera sig som andra.

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor vill dock lämna några synpunkter.

Ett eventuellt krav för att beviljas utbetalning av körkortslån är enligt den tänkta regleringen att den sökande har fullföljt en gymnasieutbildning. Myndigheten ställer sig generellt sett positivt till att körkortslånet beviljas utifrån vissa fastställda kriterier för att säkerställa att det statliga lånet når den avsedda målgruppen. Myndigheten ställer sig dock frågande till kravet på fullföljd gymnasieutbildning.

Myndigheten har i flera rapporter¹ visat på utbildningens stora betydelse för möjligheten att senare få ett arbete. Att unga påbörjar och fullföljer en gymnasieutbildning är en av de viktigaste faktorerna för ungas etablering, inte minst på arbetsmarknaden. Våra analyser visar till exempel att en större andel av de som gick ut gymnasieskolan utan högskolebehörighet varken arbetar eller

¹ Se bl.a. Myndighetens för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (2017). *Det stora steget -Delrapport om ungas övergång från skola till arbetsliv*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

studerar senare i livet jämfört med de som gick ut med behörighet. Exempelvis vid 29 års ålder ingick 9,5 procent av de utan högskolebehörighet och 5,3 procent av de med behörighet i gruppen unga som varken arbetade eller studerade. Ett eventuellt krav på fullföljd gymnasieutbildning och koncentration på en alltför snäv målgrupp i den tänkta låneordningen kan därför innebära att körkortslånet inte kommer till del för unga med särskilda etableringssvårigheter.

Enligt promemorian kan det inte heller uteslutas att det kommer att ställas krav på att låntagarna ska vara arbetslösa vid ansökningstillfället. Ett sådant krav innebär i praktiken att unga som har deltidsjobb eller kortare anställningar, i bland annat form av projektanställningar, inte får en möjlighet att ta statliga lån för att finansiera utbildningen till B-körkort. Enligt Statistiska centralbyråns siffror var 56 procent av de anställda ungdomarna i åldern 16–24 år tidsbegränsat anställda 2014. Sådana typer av anställningar kan skapa en osäker ekonomisk situation för många unga människor och försämra deras chanser att bli ekonomiskt beroende, till exempel av sina föräldrar. Myndigheten anser därför att det finns anledning att överväga att också inkludera dessa underkategorier av unga i målgruppen för körkortslån.

I promemorian nämns vidare att det är sannolikt att målgruppen för körkortslånet kommer att avgränsas genom vissa åldersgränser, något som avses ske på förordningsnivå. Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har i studier visat att andelen unga som varken arbetar eller studerar (uvas) är högre bland unga i åldern 20–29 år än bland unga i åldern 16–19 år.² Enligt den i dagsläget tillgängliga statistiken uppgår andelen unga som varken arbetar eller studerar bland unga i åldern 16–19 år till 2,4 procent, att jämföra med 12,3 procent bland unga i åldern 25–29 år. Motsvarande andel bland unga i åldern 20–24 år uppgår till drygt 10,7 procent. Mot denna bakgrund anser myndigheten att det är angeläget att även äldre åldersgrupper omfattas av det statliga lånet för att ta körkort.

Sammantaget vill myndigheten understryka att ungdomar och unga vuxna är en heterogen grupp av individer med skilda levnadsvillkor och förutsättningar, något som framgår tydligt av olika indikatorer som återfinns på myndighetens webbaserade uppfödningssystem *ungidag.se*. Vid den närmare avgränsningen av målgruppen för körkortslån bör därför hänsyn tas till ungdomsgruppens heterogenitet.

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

² Se bl.a. *Ung idag 2017- en fördjupad studie av ungas levnadsvillkor*. Stockholm: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Ali Abdelzadeh har varit föredragande. Avdelningschef Pontus Ekstedt har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Ali Abdelzadeh
handläggare